

2017. URL:<https://pon.org.ua/novyny/4301-novij-globalnij-poryadok-dennij-stalogo-rozvitku.html>

6. Sanjiv Kumar, Neeta Kumar and Saxena Vivekadhish. Millennium Development Goals (MDGs) to Sustainable Development Goals (SDGs): Addressing Unfinished Agenda and Strengthening Sustainable Development and Partnership. *Indian J Community Med.* 2016 Jan-Mar; 41(1): 1–4.

7. Повестка дня в області устйчивого розвитку. ООН. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/about/development-agenda/>

REFERENCES:

1. Resolution adopted by the General Assembly from 25th September 2015 [without referral to the Main Committees (A / 70 / L.1)] 70/1. “Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.” UN. Retrieved from: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=R [in English].

2. Sustainability. EPA. Retrieved from: <http://www.epa.gov/sustainability/basicinfo.htm> [in English].

3. What Is Sustainability and Why Is It Important? EnvironmentalScience. Retrieved from: <https://www.environmentalscience.org/sustainability> [in English].

4. Ben Purvis, Yong Mao & Darren Robinson. (2019). Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. *Sustainability Science*, 14, 681–695 [in English].

5. 17 Sustainable Development Goals: Education is at the forefront. (2017). *Profspilka pratsivnykiv osvity i nauky Ukrainy*. Retrieved from: <https://pon.org.ua/novyny/4301-novij-globalnij-poryadok-dennij-stalogo-rozvitku.html> [in Ukrainian].

6. Sanjiv Kumar, Neeta Kumar and Saxena Vivekadhish. (2016, January-March). Millennium Development Goals (MDGs) to Sustainable Development Goals (SDGs): Addressing Unfinished Agenda and Strengthening Sustainable Development and Partnership. *Indian J Community Med.*, 41(1), 1–4 [in Ukrainian].

7. Sustainable Development Agenda. UN. Retrieved from: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/about/development-agenda/> [in English].

Стаття надійшла до редакції 15.10.2019

УДК 342.5

Щербаков В.В.,

суддя Рівненського окружного адміністративного суду

ЩОДО ГАРАНТІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття присвячена аналізу загальних та спеціальних (юридичних) гарантій органів суддівського самоврядування, передбачених Конституцією, законами України, іншими нормативно-правовими актами. Охарактеризовано законодавче забезпечення гарантій самостійності органів суддівського самоврядування в бюджетній сфері (фінансова самостійність), в організаційно-правовій сфері, в питаннях кадрової політики. Акцентовано на відсутності таких гарантій на практиці, а також визначено шляхи вирішення нагальних проблем їх реалізації.

Ключові слова: суддівське самоврядування, гарантія, незалежність судової влади, кадрове забезпечення, фінансова незалежність, Рада суддів України.

Shcherbakov V. REGARDING GUARANTEES OF ACTIVITY OF JUDICIAL SELF-GOVERNMENT BODIES

The article is devoted to the analysis of general and special (legal) guarantees of judicial self-government bodies provided by the Constitution, laws of Ukraine, other normative legal acts. Legislative provision of guarantees of independence of judicial self-government bodies in the budget sphere (financial independence), in the organizational and legal sphere, in personnel policy issues has been characterized. Emphasis is placed on the absence of such guarantees in practice, as well as ways to solve urgent problems of their implementation have been identified.

Key words: judicial self-government, guarantee, independence of the judiciary, staffing, financial independence, Council of Judges of Ukraine.

Постановка проблеми. Реалізація судової реформи в Україні, становлення незалежної судової влади зумовлюють актуальність проблем щодо забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування. У цьому сенсі актуальними є наукові дослідження гарантій суддівського самоврядування, встановлених законодавцем з метою створення належних умов для ефективного функціонування суддівського самоврядування в Україні, спрямовані на дотримання принципу незалежності судової гілки влади у цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з діяльністю суддівського самоврядування, стали предметом дослідження Ю. Барабаша, В. Бринцева, М. Вільгушинського, В. Городовенка, О. Захарової, О. Колісника, В. Комарова, О. Коротун, В. Кривенка, Р. Куйбіди, В. Лебедева, С. Леськів, Д. Лупеника, І. Марочкіна, М. Оніщука, І. Петрухіна, С. Подкопаєва, Д. Притики, В. Савицького, В. Чірка та інших.

Метою статті є аналіз загальних та спеціальних гарантій діяльності органів суддівського самоврядування, визначення проблем їх практичної реалізації та шляхів вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «гарантія» широко використовується в різних галузях – економіці, банківській справі, політиці, юриспруденції. Словник української мови визначає гарантію як поруку в чомусь, забезпечення чого-небудь; умови, що забезпечують успіх чого-небудь [14, с. 29]. Велика юридична енциклопедія тлумачить поняття «гарантії прав і свобод» як обов'язок держави захищати людину, створювати правові, політичні, економічні, соціальні та культурні умови для реалізації її прав і свобод [2, с. 141]. О.Ф. Скакун під гарантіями прав, свобод та обов'язків людини та громадянина розуміє систему соціально-економічних, політичних, юридичних умов, способів та засобів, які забезпечують їхню фактичну реалізацію, охорону та надійний захист [13, с. 203].

У наукових джерелах поняття «гарантія» часто вживається як синонімічне до поняття «забезпечення». Так, Закон України «Про судоустрій і статус суддів» містить ст. 134 «Забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування» [11]. Цікавим у цьому сенсі є аналіз дефініцій «охорона», «захист», «гарантованість» і «забезпечення», здійснений В.І. Абрамовим щодо захисту прав дитини. Науковець доводить, що термін забезпечення є найбільш широким. Так, «охорона» включає в себе «захист», а разом з «гарантованістю» з їх допомогою досягається «забезпечення» прав дитини. При цьому забезпечення розуміється як вільна і належна, дійсна і реальна, фактична реалізація суб'єктивних прав, що досягається за допомогою сукупності гарантій, охорони і захисту. Водночас гарантії тлумачиться науковцем як прийняті державою на себе зобов'язання створювати необхідні умови і надавати відповідні засоби, забезпечують фактичну реалізацію та всебічну охорону прав і свобод всіх і кожного (економічні, політичні, ідеологічні і правові гарантії). Отже, гарантії, поряд з охороною і захистом, також є одним із способів забезпечення суб'єктивних прав [1, с.24].

З огляду на викладене, гарантія – це насамперед обов'язок, зобов'язання держави щодо створення відповідних умов, в яких можуть реалізовуватися певні суспільні відносини, зокрема це стосується й суддівського самоврядування.

Гарантії найчастіше класифікують, поділяючи їх на загальні та юридичні. До загальних належать економічні, політичні, соціальні, ідеологічні гарантії, до юридичних – законодавчо закріплені гарантії, що реалізуються за допомогою правових засобів. При цьому загальні гарантії можна розглядати як умови реалізації, а юридичні – як засоби реалізації суддівського самоврядування.

Економічні гарантії є одними з основних загальних гарантій реалізації діяльності органів суддівського самоврядування. Їх суть виявляється в тому, що загальний стан економіки країни істотно впливає на стан справ у правовій сфері. При чому такий вплив може бути як позитивним у разі благополуччя в економіці, що створює сприятливі умови для реалізації різних суспільних відносин, зокрема й у сфері суддівського самоврядування. І навпаки, негативним у разі кризи економіки, що породжує кризові явища в усіх сферах суспільного життя. Політичні гарантії полягають у такому функціонуванні політичної організації суспільства, за якого реалізуються принципи законності, демократизму, поділу влади, гласності, гуманізму, людиноцентризму, децентралізації влади тощо, які є важливою умовою ефективної діяльності органів суддівського самоврядування. У системі загальних гарантій суддівського самоврядування визначальними є також соціальні гарантії, оскільки захищеність від соціальних ризиків є однією з необхідних умов незалежності суддів і як наслідок – судової влади. До ідеологічних гарантій діяльності органів суддівського самоврядування слід віднести світогляд, правосвідомість, рівень загальної і правової культури населення, мораль, освіченість тощо.

Юридичні гарантії характеризуються як передбачена законодавством система правових умов і правових засобів, спрямованих на забезпечення режиму законності й правопорядку [12, с. 667]; як комплексне поняття, яке поширюється на всі сфери, форми і методи діяльності державних та громадських організацій, а також громадян і охоплюють практичну реалізацію прав і законних інтересів особи [5, с. 17]; як законодавчо закріплені засоби охорони суб'єктивних прав громадян та організацій, способи їх реалізації, а також засоби забезпечення законності й охорони правопорядку, інтересів особи, суспільства та держави [15, с. 237].

Отже, якщо загальні гарантії забезпечують політичні, економічні, соціальні, ідеологічні умови реалізації діяльності органів суддівського самоврядування, то юридичні (спеціальні) гарантії, належать до таких, що забезпечують не лише реалізацію, а й, у разі необхідності, охорону і захист їх діяльності специфічними правовими засобами.

Загальними ознаками юридичних гарантій є те, що вони, по-перше, нормативно закріплені; по-друге, є засобами та способами реалізації, забезпечення, а також охорони інтересів особи, суспільства та держави; по-третє, є комплексним, системним поняттям; по-четверте, характеризуються постійністю та загальністю.

Щодо гарантій діяльності суддівського самоврядування, то вони тісно пов'язані з незалежністю суддів. Однак, на слухну думку, Г.Т. Єрмошина, самостійність органів судової влади і незалежність судді – принципово різні поняття, вони мають принципово різний зміст і забезпечуються принципово різними організаційно-правовими механізмами, але це «дві сторони однієї медалі» так як мета у них одна і та ж – гарантувати суспільству об'єктивний, незалежний і неупереджений, заснований на законі, розгляд суддею будь-якого конфлікту правового характеру між суб'єктами правовідносин при абсолютному забезпеченні дотримання права громадянина на судовий захист [3, с. 210].

Діяльність органів суддівського самоврядування законодавчо забезпечується гарантіями їх самостійності в бюджетній сфері (фінансова самостійність), в організаційно-правовій сфері, в питаннях кадрової політики.

Фінансова самостійність органів судової влади гарантована Конституцією України, відповідно до якої «державою забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У

Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя» [4]. Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», органи суддівського самоврядування наділені повноваженнями щодо їх участі у визначенні потреб фінансового забезпечення судів та контролю за додержанням установлених нормативів такого забезпечення [11]. Такі повноваження мають Рада суддів України, яка «розробляє та організовує виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів» та з'їзд суддів України, який заслуховує звіти Ради суддів України про виконання завдань органів суддівського самоврядування щодо фінансового забезпечення діяльності судів, а також інформацію Голови Державної судової адміністрації України про її діяльність, зокрема щодо фінансового забезпечення діяльності органів судової влади». Так, на виконання цих повноважень Рада суддів України ухвалила Рішення № 17 від 25.02.2016, в якому порушено питання фінансування судів і діяльності суддів [16]. Зокрема, Рада суддів України акцентувала на необхідності реального забезпечення закріплених Конституцією та законами України гарантії незалежності суддів шляхом належного їх фінансування. У питанні фінансового забезпечення судова влада є повністю залежною від виконавчої у процесі формування державного бюджету в частині фінансування судів. При цьому Рада суддів констатує відсутність єдиної методики фінансового планування та фінансування судів та пропонує започаткувати здійснення фінансування судів загальної юрисдикції за кількістю справ як основним показником результату роботи суду; доручити Державній судовій адміністрації України підготувати проект методики фінансового планування та фінансування місцевих та апеляційних судів, виходячи з основного нормативу – середньої вартості однієї судової справи для кожної судової юрисдикції. Однак, на сьогодні усі зазначені питання залишилися не вирішеними. Не ухваленим залишається проект Закону України «Про порядок фінансування судової влади в Україні» від 23.01.2008 № 1414. Постійною проблемою фінансування судової влади є її постійне недофінансування. Усі ці проблеми вимагають нагального вирішення з метою гарантування незалежності органів судової влади.

Невід'ємною складовою самостійності органів судової влади є законодавчо закріплена самостійність у питаннях кадрової політики, яка також реалізується і розвивається в законодавстві через наділення органів суддівського самоврядування особливими повноваженнями з питань кадрової політики.

Добір суддів на посади та їх кваліфікаційне оцінювання забезпечує Вища кваліфікаційна комісія суддів України (далі – ВККС), яка відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» здійснює такі повноваження щодо кадрового забезпечення: веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних; проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організовує проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та приймає кваліфікаційний іспит; вносить до Вищої ради правосуддя рекомендацію про призначення кандидата на посаду судді; вносить рекомендацію про переведення судді відповідно до цього Закону, крім переведення як дисциплінарної санкції; визначає потреби у державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді у Національній школі суддів України; розробляє та подає на затвердження Вищій раді правосуддя проекти порядку складення відбіркового іспиту та методики оцінювання його результатів, порядку складення кваліфікаційного іспиту та методики оцінювання кандидатів, положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, порядку та методології кваліфікаційного оцінювання, порядку формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді); проводить кваліфікаційне оцінювання [11]. На виконання цих повноважень ВККС розробила та затвердила Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 03.11.2016 № 143/зп-16 (у редакції рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 13.02.2018 № 20/зп-18); Порядок проведення іспиту та методика встановлення його результатів у процедурі кваліфікаційного оцінювання, затверджений рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 04.11.2016 № 144/зп-16; Порядок формування і ведення суддівського досьє, затверджений Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 15 листопада 2016 року № 150/зп-16 та інші документи, що регламентують питання кадрового забезпечення судів.

Окрім того, ВККС співпрацює з Громадською радою доброчесності з метою сприяння їй у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання. До повноважень з Громадської ради доброчесності належить збір, перевірка та аналіз інформації щодо судді (кандидата на посаду судді) і надання Вищій кваліфікаційній комісії суддів України такої інформації або, за наявності відповідних підстав, висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, який додається до досьє кандидата на посаду судді або до суддівського досьє.

Слід констатувати, що на сьогодні в Україні склалася складна ситуація кадрового голоду у судах. Так, на сьогодні в країні 14 судів не здійснюють правосуддя у зв'язку з відсутністю суддів або повноважень у суддів, у 154 судах кількість суддів, що здійснюють правосуддя, становить менше 60% від штатної чисельності. Така ситуація спричинена тривалістю процесу кваліфікаційного оцінювання та одночасним проведенням двох конкурсів до Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду і Вищого суду з питань інтелектуальної власності, поточним добором кандидатів на посаду судді для проходження навчання в Національній школі суддів України [17]. Усього підготовка кандидата на посаду судді для призначення вперше складає не менше

дев'яти місяців, потім він повинен пройти конкурсні процедури, перевірки, тобто весь період до призначення складає не менше півтора року.

Проблема, що склалася з кадровим забезпеченням судів як гарантією незалежності органів судової влади, має різні шляхи вирішення. Зокрема, слід говорити про оптимізацію роботи ВККС, про створення інституту мирових суддів, про розширення повноважень Ради суддів України щодо кадрових питань, консолідацію зусиль усіх зазначених суб'єктів під час виконання ними своїх повноважень з кадрового забезпечення.

До повноважень по нормативного правового регулювання організації До повноважень нормативного правового регулювання органів суддівського самоврядування як гарантії незалежності їх діяльності належить ухвалення ними нормативних актів у межах своєї компетенції на виконання завдань, передбачених законодавством про суддівське самоврядування. Зокрема, на виконання завдання щодо здійснення контролю за додержанням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів, Голови чи членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України чи його заступників, Рада суддів України приймає рішення про врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності зазначених осіб (Рішення Ради суддів України від 04.11.2016 «Про роз'яснення щодо наявності конфлікту інтересів») [10]. З метою виконання завдань щодо поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів, правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їхніх сімей, Рада суддів України ухвалила Рішення «Про здійснення невідкладних заходів для забезпечення гарантій незалежності суддів, які займають штатні посади в місцевих загальних судах Донецької та Луганської області, які припинили свою роботу, а також суддів судів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» від 04.02.2016 № 11 [9] тощо.

Відповідно до Положення про Раду суддів України, Рада суддів затверджує Положення про помічника судді; погоджує Порядок ведення особових справ суддів, визначений Державною судовою адміністрацією України; визначає Порядок проведення з'їзду суддів України; визначає Порядок скликання і проведення спільних зборів суддів місцевих загальних судів тощо [6]. З'їзд суддів України затверджує Положення про Раду суддів України, Кодекс суддівської етики, Регламент З'їзду, Регламент призначення та звільнення суддів Конституційного Суду України з'їздом суддів України [8].

На сьогодні проблеми, що виникають стосовно нормативно-правових актів органів суддівського самоврядування пов'язані насамперед з питанням компетенції цих органів. Йдеться перш за все про перевищення повноважень органами суддівського самоврядування та прийняття ними рішень, які впливають на судовий розгляд справи. Зокрема, у рішенні Ради суддів України щодо особливого режиму роботи судів на період карантину йдеться про рекомендацію обмежити допуск у судові засідання осіб, які не є учасниками судових засідань, обмежити допуск у судові засідання та приміщення суду осіб з ознаками респіраторних захворювань: блідість обличчя, почервоніння очей, кашель. Такі рекомендації порушують конституційні принципи гласності та відкритості судового процесу та є, з огляду на викладене неконституційними. На нашу думку, Рада суддів в своєму рішенні повинна була обмежитися рекомендаціями щодо можливості відкладення розгляду справ у зв'язку із карантинними заходами та можливості розгляду справ в режимі відео конференції.

Наступною суттєвою проблемою щодо нормативного регулювання діяльності органів суддівського самоврядування є дублювання ними повноважень інших органів. Так, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» на Національне агентство покладатись повноваження щодо здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та порівнянних до них осіб [7]. Таке ж повноваження має Рада суддів України, згідно із Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [11]. З огляду на викладене, нагальним є внесення змін до законодавства з метою усунення ситуації, що склалася.

Висновки. Отже, аналізуючи гарантії діяльності органів суддівського самоврядування слід виходити з того, що створення цих органів уже є гарантією незалежності судової гілки влади. На сьогодні ці гарантії закріплені в Конституції України, Законі України «Про судоустрій і статус суддів», інших нормативно-правових актах. Діяльність органів суддівського самоврядування законодавчо забезпечується гарантіями їх самостійності в бюджетній сфері (фінансова самостійність), в організаційно-правовій сфері, в питаннях кадрової політики. Однак на практиці ці гарантії не виконуються, що потребує їх вирішення шляхом нормативного закріплення, а саме розробки єдиної методики фінансового планування та фінансування судів, ухвалення Закону України «Про порядок фінансування судової влади в Україні», розширення повноважень Ради суддів України щодо кадрових питань, розробки методик щодо координації діяльності усіх зазначених суб'єктів під час виконання ними своїх повноважень з питань гарантії діяльності органів суддівського самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Абрамов В.И. Права ребенка и их защита в России :Общетеоретический анализ : автореф. дис... док. юрид. наук. 12.00.01. Саратов, 2007. 56 с.
2. Барихин А.Б. Большая юридическая энциклопедия. М., Книжный мир, 2010. 960 с.
3. Ермошин Г.Т. Статус судьи в Российской Федерации : дис... док. юрид. наук : 12.00.11. М., 2016. 525 с.
4. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст. 141

5. Копейчиков В.В. Реализация субъективных прав граждан. *Советское государство и право*. 1984. № 3. С. 13–19.
6. Положення про Раду суддів України : Рішення Х позачергового з'їзду суддів України 16.09.2010 (у редакції, затвердженій рішенням XIV позачергового з'їзду суддів України 14.03.2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-10>
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. ст.2056.
8. Про затвердження Регламенту з'їзду суддів України : Рішення XII позачергового з'їзду суддів України від 25.09.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0013415-14>
9. Про здійснення невідкладних заходів для забезпечення гарантій незалежності суддів, які займають штатні посади в місцевих загальних судах Донецької та Луганської області, які припинили свою роботу, а також суддів судів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя : Рішення Ради суддів України від 02.02.2016 № 11. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS26150.html
10. Про роз'яснення щодо наявності конфлікту інтересів : Рішення Ради суддів України від 04.11.2016. URL: https://court.gov.ua/konflikt_interesiv/RSU_8
11. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. ст.545
12. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. Х. : Еспада, 2006. 776 с.
13. Скакун. О.Ф. Теория государства и права. Х: Консум, 2008. 704 с.
14. Словник української мови: в 11 т. (1970–1980) / за ред. І. К. Білодід та ін. К. : Наукова думка, 1970–1980. Т. 2. 1971. 552 с.
15. Тихомирова Л.В. Юридическая энциклопедия. М., 1999. 526 с.
16. Щодо нормативів фінансування судів : Рішення Ради суддів України від 25.02.2016 № 17. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/risenna-rsu-no-17-vid-25022016-s-c444072a08.pdf>
17. Як побороти кадровий голод в судах: 5 кроків до вирішення проблеми : *Закон і бізнес*. 10.06.2019. URL: https://zib.com.ua/ua/138014-yak_poboroti_kadroviy_golod_v_sudah_5_kroktiv_do_virishennya_.html

REFERENCES:

1. Abramov, V.I. (2007). *The rights of the child and their protection in Russia: A general theoretical analysis*. Extended abstract of doctor's thesis. Saratov [in Russian].
2. Barikhin, A.B. (2010). Great legal encyclopedia. Moskva: Knizhnyy mir [in Russian].
3. Ermoshin, G.T. (2016). *Status of a judge in the Russian Federation*. Doctor's thesis. Moskva [in Russian].
4. Constitution of Ukraine. (1996, June 28). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 30, 141 [in Ukrainian].
5. Kopeichikov, V.V. (1984). Realization of subjective rights of citizens. *Sovetskoye gosudarstvo i pravo*, 3, 13–19 [in Russian].
6. *Regulations on the Council of Judges of Ukraine*. (2010). Decision of the X Extraordinary Congress of Judges of Ukraine from 16th September 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-10> [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine On Prevention of Corruption № 1700-VII. (2014, October 14). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady*, 49, 2056 [in Ukrainian].
8. *On approval of the Rules of Procedure of the Congress of Judges of Ukraine*. (2014). Decision of the XII Extraordinary Congress of Judges of Ukraine from 25th September 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0013415-14> [in Ukrainian].
9. *On the implementation of urgent measures to ensure the independence of judges holding full-time positions in local general courts of Donetsk and Luhansk regions, which have ceased their work, as well as judges of courts of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol*. (2016). Decision of the Council of Judges of Ukraine № 11 from 2nd February 2016. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS26150.html [in Ukrainian].
10. *On clarification on the existence of a conflict of interest*. (2016). Decision of the Council of Judges of Ukraine of 4th November 2016. URL: https://court.gov.ua/konflikt_interesiv/RSU_8 [in Ukrainian].
11. Law of Ukraine On the Judiciary and the Status of Judges № 1402-VIII. (2016, June 2). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 31, 545 [in Ukrainian].
12. Skakun, O. F. (2006). *Theory of state and law*. Xarkiv: Espada [in Ukrainian].
13. Skakun, O. F. (2008). *The theory of state and law*. Xarkiv: Konsum [in Ukrainian].
14. Bilodid, I. K. (Ed.). (1971). *Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes (1970–1980)*. (Vol. 2). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
15. Tikhomirova, L.V. (1999). *Legal Encyclopedia*. Moskva [in Russian].
16. *Regarding court funding standards*. (2016). Decision of the Council of Judges of Ukraine № 17 of 25th February 2016. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/risenna-rsu-no-17-vid-25022016-s-c444072a08.pdf> [in Ukrainian].
17. How to overcome staff shortages in the courts: 5 steps to solve the problem. (2019). *Zakon i biznes*. URL: https://zib.com.ua/ua/138014-yak_poboroti_kadroviy_golod_v_sudah_5_kroktiv_do_virishennya_.html

Стаття надійшла до редакції 17.10.2019